

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení	
učitel	žák
<ul style="list-style-type: none">▪ Motivuje k učení, snaží se cíleně vytvářet takové situace v nichž má žák radost z učení▪ Integruje učení do smysluplných celků▪ Uplatňuje individuální přístup k žákovi▪ Rozvíjí u žáků schopnost samostatné práce▪ Učí žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu▪ Pěstuje návyk sebekontroly, vlastního hodnocení a kritického přístupu k výsledkům práce▪ Učí práci s chybou▪ Učí trpělivosti▪ Při hodnocení používá ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace▪ Jde příkladem, neustále si dalším vzděláváním rozšiřuje svůj pedagogický obzor	<ul style="list-style-type: none">▪ Nachází souvislosti mezi učivem a aplikuje je v praktickém životě, využívá moderní informační technologie▪ Nové poznatky vyvozuje na základě osobní zkušenosti a řízené činnosti▪ Vyhledává informace z různých informačních zdrojů, posuzuje je a využívá v dalším učení▪ Uvědomuje si potřebu spolupracovat a navazovat na práci druhých▪ Nachází způsoby vedoucí k odstranění nedostatků

Kompetence k řešení problému	
učitel	žák
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Učí žáky nebát se problémů ▪ Podporuje různé přijatelné způsoby řešení problémů ▪ Podněcuje žáky k tvořivému a logickému myšlení ▪ Podporuje týmovou spolupráci při řešení problémů ▪ Využívá vhodných metod k rozvoji kreativity žáků (projektové vyučování, kooperativní učení, brainstorming...) ▪ V rámci svých předmětů učí, jak předcházet některým problémům 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Užívá základní myšlenkové operace (srovnávání, třídění, zobecňování, abstrakci, syntézu a analýzu) ▪ Stanovuje vhodný způsob řešení problému, Vyhodnocuje jeho správnost ▪ Nenechá se odradit počátečním nezdarem ▪ Osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných problémových situací

Kompetence komunikativní	
učitel	žák
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Klade důraz na stručné, logické a výstižné vyjadřování v písemném i ústním projevu ▪ Seznamuje žáky se základními prostředky komunikace verbální i neverbální ▪ Uskutečňuje diskuzi – učí žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace ▪ Vede žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí ▪ Důsledně vyžaduje dodržování pravidel stanovených ve školním řádu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vyjadřuje se kultivovaně v písemném i ústním projevu ▪ Hovoří k věci ▪ Obhajuje své stanovisko vhodnými argumenty ▪ Naslouchá promluvám druhých lidí ▪ Využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro své vzdělání i účinnou komunikaci s okolním světem ▪ Prezentuje své názory a svou práci na veřejnosti

Kompetence sociální a personální	
učitel	žák
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zařazuje práci ve dvojicích a skupinách ▪ Společně s žáky vytváří pravidla týmové práce a řídí se jimi ▪ Rozvíjí schopnost žáků zastávat v týmu různé role ▪ Upevňuje dobré mezilidské vztahy, podporuje vzájemnou pomoc žáků ▪ Učí žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci v týmu i práci ostatních členů týmu ▪ Podporuje integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů ▪ Netoleruje projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizuje, radí se, rozhoduje, kontroluje a prezentuje výsledky práce ve skupině ▪ Má radost z úspěchů spolužáků, oceňuje zkušenosti druhých ▪ V případě potřeby vyslechne spolužáka, poradí mu a pomůže ▪ Neubližuje mladším spolužákům

Kompetence občanské	
učitel	žák
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Klade důraz na ohleduplnost, zdvořilost, úctu, kultivované vystupování a slušné chování k druhým lidem ▪ Prosazuje ideály svobody a důstojnosti člověka, lidská práva, solidaritu a toleranci jako základní životní hodnoty ▪ Vede žáka k úctě k našim tradicím, kulturnímu a historickému dědictví ▪ Podporuje ekologický přístup k životnímu prostředí ▪ Organizuje třídní a školní akce vedoucí k vytváření pocitu sounáležitosti, dobrých vztahů mezi žáky a navození důvěry mezi učitelem a žákem ▪ Jedná s úctou a respektem se všemi dětmi bez rozdílu rasy, náboženství, kultury a rodinného zázemí 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nachází vlastní chyby, poučí se z nich a omluví se ▪ Respektuje různá stanoviska, čerpá poučení z toho, co si druzí myslí, říkají a dělají ▪ Zná svá práva i povinnosti, samostatně se rozhoduje a nese důsledky svých rozhodnutí ▪ Nachází citlivý vztah ke svému prostředí, své vlasti a přírodě ▪ Uznává rovnocennost všech etnických skupin, poznává jejich kulturu a duchovní hodnoty

Kompetence pracovní	
učitel	žák
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vede žáky k pozitivnímu vztahu k práci ▪ Při výuce vytváří podnětné a tvořivé pracovní prostředí ▪ Vyžaduje dodržování pravidel bezpečného chování ve škole i mimo ni ▪ Zapojuje žáky do činnosti a aktivit školy podporujících zdraví a do propagace zdravého životního stylu ▪ Seznamuje žáky s různými profesemi ▪ Kvalitně odvedenou práci vždy pochválí 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Používá bezpečně a účinně materiály a nástroje ▪ Adaptuje se na nové pracovní podmínky ▪ Dodržuje pravidla bezpečného chování ve škole i mimo ni ▪ Plní si své povinnosti a závazky ▪ Uplatňuje v běžném životě složky zdravého životního stylu

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Jsme školou, která umožňuje integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Žákům nabízíme skutečný individuální přístup v průběhu celého výchovně vzdělávacího procesu. Naši školu navštěvuje řada žáků, u kterých byla (na různé úrovni postižení) diagnostikována specifická porucha učení, specifická porucha chování a máme zkušenosti i se vzděláváním žáků s dalšími speciálními vzdělávacími potřebami jako např. autismus, lehká mentální retardace, tělesné postižení. Při zabezpečení výuky těchto žáků škola uplatňuje především inkluzivní přístup (začlenění). Naše škola chce využívat výhod daných samotnými objektivními příčinami a uplatňovat tedy hlavně individuální přístup k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami při jejich začlenění (inkluzi) v různorodém kolektivu třídy.

Inkluzivní přístup k zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (obecně – žáků s různými vzdělávacími možnostmi a různými vzdělávacími potřebami) spočívá především ve volbě vhodných forem a metod práce jednotlivými vyučujícími v konkrétních třídních kolektivech (skupinách žáků), zvolené tak, aby umožnily plné individuální rozvíjení schopností žáků (s ohledem na jejich různé individuální možnosti, potřeby a odlišnosti). V praxi se jedná o upřednostňování takových forem a metod práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně doplňujících se kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu. Při důsledném uplatňování tohoto přístupu:

- nejsou děti v procesu vyučování a učení na sobě nezávislé, ale vzájemně se v učebních situacích potřebují,
- uvědomují si svůj význam pro kolektiv a význam kolektivu pro sebe,
- věří, že ve spolupráci lze naplňovat osobní i společné cíle,
- vnímají odlišnost jako podmínku efektivní spolupráce.

Integrační program školy je nastaven tak, aby umožňoval osobnostní rozvoj každého žáka ve prospěch jeho osobnostního maxima. Do integračního programu jsou zařazeni především žáci s vývojovými poruchami učení nebo chování. Tito žáci jsou vzděláváni podle individuálních vzdělávacích plánů (IVP), které jsou zpracovány na základě školního vzdělávacího programu a vycházejí ze specifických vzdělávacích potřeb žáků. Upravují obsah, formy a podmínky jejich vzdělávání. Na sestavení IVP se podílejí: třídní učitel, vyučující příslušných předmětů, pedagogicko-psychologická poradna, rodiče, případně další odborníci. Pomocníkem a supervizorem je výchovná poradkyně, IVP schvaluje ředitel školy.

Zabezpečení výuky žáků se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním

Zde se jedná v převážné většině o žáky se specifickými vývojovými poruchami učení. Pro tyto žáky je charakteristické, že podávané školní výkony neodpovídají jejich rozumové úrovni. Nejčastěji se vyskytujícími poruchami jsou DL, DG, DOG a DK (DYS -lexie; -grafie; -ortografie; -kalkulie). Provázeny bývají hyperaktivitou, případně hypoaktivitou, nesoustředěností, impulzivním jednáním, nerozvinutou pohybovou koordinací a dalšími příznaky z oblasti psychomotorické, mentální a volní. Většinou se nejedná o jeden druh poruchy, symptomy se vzájemně prolínají a v průběhu trvání vykazují různou intenzitu.

Svým obsahem se vzdělávací proces u žáků se SPU (specifické poruchy učení) zásadně neodlišuje od vzdělávání ostatních žáků. Vzhledem k tomu, že se poruchy (DL, DG, DOG) projevují zpočátku hlavně v Čj, je zapotřebí, aby zejména v hodinách tohoto předmětu bylo přihlédnuto k aktuální míře postižení.

Zabezpečení výuky žáků se sociálním znevýhodněním

Do této skupiny patří žáci, kteří pocházejí z prostředí sociálně nebo kulturně a jazykově odlišného od prostředí, v němž vyrůstají žáci pocházející z majoritní populace. Jsou to žáci z různých u nás již žijících menšin nebo žáci přicházející k nám v rámci migrace (především azylanti a účastníci řízení o udělení azylu). Žáci z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním a ekonomickým postavením jsou častěji ohroženi sociálně patologickými jevy. Proto je nezbytné i všem těmto žákům věnovat specifickou péči. Dlouhodobým cílem naší školy je integrace žáků z odlišného kulturního a sociálně znevýhodňujícího prostředí, ochrana jejich minoritní kultury a podpora jejich úspěšnosti v majoritní společnosti. Proto vnímáme jinou národnost, etnicitu či hodnotovou orientaci všech svých žáků a v rámci možností pružně reagujeme na jejich kulturní rozdíly, případně vypracováváme pro tyto žáky individuální vzdělávací plány, které by jejich potřebám maximálně vyhovovaly.

Podmínky vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním

Pro úspěšné vzdělávání žáků z kulturně odlišného a mnohdy i sociálně znevýhodňujícího prostředí je nejdůležitějším činitelem především učitel, který své žáky i jejich rodinné prostředí dobře zná, dovede volit vhodné přístupy a vytváří ve třídě i ve škole příznivé společenské klima. Škola využívá výukové postupy vhodné pro rozmanité učební styly žáků a různé způsoby organizace výuky, plánuje výuku tak, aby vycházela ze zájmů, zkušeností a potřeb žáků různých kultur, etnik a sociálního prostředí.

Zabezpečení výuky žáků - cizinců

Největším problémem zvládnutí českého jazyka. Naše škola by byla pomocníkem rodičů při vyhledávání škol, kde jsou realizovány kurzy českého jazyka pro tyto žáky - cizince. Zároveň by bylo nutné tyto žáky začlenit do kolektivu dětí tak, aby byla zajištěna vzájemná velmi dobrá a přátelská komunikace mezi dětmi. Tak si každý žák – cizinec velmi rychle osvojí základní slovní zásobu. Na tu je pak možné navázat při další výuce čtení, psaní a základů gramatiky. Vzdělávání se realizuje dle IVP.

Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Mimořádně nadaní žáci mají své specifické vzdělávací potřeby, na něž je třeba reagovat a vytvářet pro ně vhodné podmínky. Mimořádně nadaný žák může disponovat jedním, ale i několika druhy nadání. Při zjišťování mimořádného nadání žáků škola spolupracuje s poradenským pracovištěm se souhlasem zákonných zástupců žáka a na základě závěrů odborného vyšetření sestavuje a realizuje IVP. Mimořádně nadaní žáci mohou být přeřazeni do vyššího ročníku na základě komisionální zkoušky nebo jim může být nabídnut přestup na ZŠ s rozšířenou výukou předmětů nebo vstup na víceleté gymnázium.

V rámci výuky je možné zařazovat práci podle nadání žáka v diferencované skupině. Pro nadané žáky učitel připravuje a zadává školní práci, která odpovídá úrovni jejich předpokladů, schopností a dovedností v určité oblasti nadání a která danou úroveň zároveň rozvíjí. Nadaní žáci individuálně nebo skupinově mohou navštěvovat vybrané bloky výuky ve vyšším ročníku.

Specifika mimořádně nadaných žáků:

- žák svými znalostmi přesahuje stanovené požadavky
- problematický přístup k pravidlům školní práce
- tendence k vytváření vlastních pravidel
- sklon k perfekcionismu a s tím související způsob komunikace s učiteli, který může být i kontroverzní
- vlastní pracovní tempo
- vytváření vlastních postupů řešení úloh, které umožňují kreativitu
- malá ochota ke spolupráci v kolektivu
- rychlá orientace v učebních postupech
- záliba v řešení problémových úloh zvláště ve spojitosti s vysokými schopnostmi v oboru
- kvalitní koncentrace, dobrá paměť, hledání a nacházení kreativních postupů
- vhléd do vlastního učení
- zvýšená motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky, především ve vyučovacích předmětech, které reprezentují nadání dítěte
- potřeba projevení a uplatnění znalostí a dovedností ve školním prostředí
- Pro vytváření pozitivního klimatu mimořádně nadaným žákům je zapotřebí dostatek vnímavosti okolí ke specifickým žákům. Škola například může upravit způsoby výuky.
- Při vzdělávání mimořádně nadaných žáků by měl způsob výuky žáků vycházet důsledně z principů individualizace a vnitřní diferenciací.

Příklady pedagogicko-organizačních úprav:

- individuální vzdělávací plány
- doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu
- zadávání specifických úkolů
- zapojení do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů
- vnitřní diferenciací žáků v některých předmětech
- přeskočení ročníku po vykonání rozdílových zkoušek
- zahájení povinné školní docházky před dosažením šesti let věku
- motivování žáka k účasti v soutěžích a olympiádách (reprezentaci školy) a tím i k dalšímu rozvoji jeho nadání

Nicméně je nutné stále komunikovat jak s rodiči žáka, tak i s PP poradnou, případně dalšími odborníky.

ŠVP a „komplexní“ pojetí zabezpečení výuky pro žáky s různými vzdělávacími potřebami

ŠVP vnímá zabezpečení výuky pro žáky s rozdílnými vzdělávacími možnostmi a potřebami komplexně. Patří sem:

- důsledné uplatňování výchovně vzdělávacích strategií ŠVP ve výuce,
- vhodně volené formy a metody práce vyučujícími, které podporují inkluzi
- spolupráce vyučujících s výchovnou poradkyní ve škole
- spolupráce ZŠ s PPP
- způsob zpracování učebních osnov ŠVP

Prevence sociálně patologických jevů na základě preventivního programu

Metodik primární prevence vytváří ve spolupráci s pedagogickým týmem „Minimální preventivní program“ pro daný školní rok. Koordinuje jeho realizaci. Součástí prevence jsou metody výuky – otevřený dialog a vstřícný vztah učitele a žáka, komunikace se zákonnými zástupci. Prevence probíhá i v rámci výuky jednotlivých vzdělávacích oblastí i při realizaci průřezových témat. Metodik a výchovný poradce jsou v kontaktu s oddělením péče o dítě příslušných úřadů, kurátory pro děti a mládež a sdruženími poskytující služby v této oblasti. Škola monitoruje rizika sociálně patologických jevů a při varovných signálech koordinuje postup výchovný poradce, svolává setkání s rodiči, konzultace s žáky a nabízí podporu a poradenství. Škola využívá vybrané programy v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Do oblasti prevence jsou zapojeni žáci i prostřednictvím podpůrných programů dle aktuální nabídky.

Psychologická péče

Na všechny pedagogické pracovníky školy se mohou žáci kdykoli ve škole obrátit a požádat je o konzultaci a podporu v obtížných psychosociálních situacích. Výchovný poradce školy pomáhá s řešením konfliktů mezi žáky, podporuje optimální komunikaci mezi rodiči, učiteli a žáky. Podporuje rozvoj pozitivních vztahů a řešení konfliktů v rámci třídy. Nabízí individuální pohovory rodičům v případě psychosociální krize v souvislosti s výchovou, péčí o děti, vztahem mezi rodiči a dítětem. Poskytuje konzultace a podporu učitelům v práci s žákem s potížemi v učení, v chování, v sebepojetí, ve vztahu k učiteli, k druhým lidem. Podává informace o dalších subjektech zajišťujících psychologickou a sociální péči. Podpůrné programy vypracovává i metodik primární prevence. Žáci tedy mohou očekávat, že ve škole vždy najdou dospělého, který vyslechne jejich případné problémy, zachová diskrétnost a pomůže žákovi problém řešit.

Začlenění průřezových témat

1. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Tématické okruhy	1. stupeň				
	1.	2.	3.	4.	5.
<i>OSOBNOSTNÍ ROZVOJ</i>					
Rozvoj schopností poznávání	M , TV , PČ, VV	ČJ , M , TV , PČ, VV, HV	M , TV , PČ, VV, HV	M , VL , PŘ , TV , PČ, VV, HV	M , PR , TV , PČ, VV, HV
Sebepoznání a sebepojetí	TV,HV	ČJ , TV, HV	PRV , TV , VV, HV	ČJ , PR , TV, HV	PR , TV , VV, HV
Seberegulace a sebeorganizace	PRV , TV , PČ	PRV , TV , PČ, HV	ČJ , TV, HV	TV , PČ , VV, HV	TV, PČ , VV, HV
Psychohygiena	PRV , TV,HV	PRV , TV, HV	ČJ , TV, HV	ČJ , TV, HV	PR , TV, HV
Kreativita	ČJ , M , TV , PČ, VV, HV	M , TV , PČ, VV,HV	M , TV , PČ , VV, HV	ČJ , M , TV , PČ, HV	ČJ , M , TV , PČ , VV, HV
<i>SOCIÁLNÍ ROZVOJ</i>					
Poznávání lidí	PRV		AJ , PRV, VV, HV	VL , AJ , PR , VV, HV	AJ , PR , TV, VV, HV
Mezilidské vztahy	ČJ , PRV , PČ	PRV , PČ	ČJ , PRV , VV, HV	VL, PR , TV, PČ , VV, HV	ČJ , PR, PČ , VV, HV
Komunikace	CJ , PČ, HV	ČJ , PČ, HV	PRV, HV	ČJ , AJ , PR , TV , PČ, HV	ČJ , AJ , PR , TV, PČ, HV
Kooperace a kompetice		M	ČJ , M	ČJ , M , TV , VV, HV	M , TV, PČ, HV
<i>MORÁLNÍ ROZVOJ</i>					
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	PRV	PRV	AJ , PRV	ČJ , M , A , PR	ČJ , M , TV, HV
Hodnoty, postoje, praktická etika		CJ , PRV	PRV ,	VV	VV, HV

2. VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Tématické okruhy	1. stupeň				
	1.	2.	3.	4.	5.
Občanská společnost a škola	PRV	ČJ , PRV	PRV	VL , PR	ČJ , VL
Občan, občanská společnost a stát			PRV	VL , PR	ČJ , VL ,PR
Formy participace občanů v politickém životě				VL	
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				VL	PR , I

3. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Tématické okruhy	1. stupeň				
	1.	2.	3.	4.	5.
Občanská společnost a škola	PRV	ČJ , PRV	PRV	VL , PR	ČJ , VL
Občan, občanská společnost a stát			PRV	VL , PR	ČJ , VL ,PR
Formy participace občanů v politickém životě				VL	
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				VL	PR , I

4. MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Tématické okruhy	1. stupeň				
	1.	2.	3.	4.	5.
Občanská společnost a škola	PRV	ČJ , PRV	PRV	VL , PR	ČJ , VL
Občan, občanská společnost a stát			PRV	VL , PR	ČJ , VL , PR
Formy participace občanů v politickém životě				VL	
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				VL	PR , I

5. ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Tématické okruhy	1. stupeň				
	1.	2.	3.	4.	5.
Ekosystémy		PRV	PRV	AJ , PŘ	PR
Základní podmínky života	PRV	PRV , PČ	PRV , PČ	PR , PČ	PR
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	PČ	PRV , PČ	PRV , PČ	PR , PČ	PR , PČ
Vztah člověka k prostředí	PČ , VV	PRV , PČ , VV	PRV , PČ , VV	PR , VV	PR , PČ , VV

6. MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tématické okruhy	1. stupeň				
	1.	2.	3.	4.	5.
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení			ČJ	ČJ , PR	I
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality				ČJ , PR	ČJ
Stavba mediálních sdělení					ČJ
Vnímání autora mediálních sdělení					
Fungování a vliv médií ve společnosti		ČJ			ČJ
Tvorba mediálního sdělení				VV	ČJ , VV
Práce v realizačním týmu					ČJ

Poznámky :

ČJ : český jazyk a literatura

M : matematika

AJ : anglický jazyk

VL : vlastivěda

PRV: prvouka

PŘ : přírodověda

VV : výtvarná výchova

HV : hudební výchova

PČ : pracovní činnosti

TV : tělesná výchova

I : Informační a komunikační technologie